

การจัดทำข้อมูลพื้นฐาน
ด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม
(แบบรายงาน OEHP เกษตรกรรม)

และสรุปผลการพัฒนาการบันทึกข้อมูลการเจ็บป่วยหรือ
เสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)
ของหน่วยบริการสุขภาพ

จังหวัดกาญจนบุรี

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป/ข้อมูลด้านเกษตรกรรม

จังหวัดกาญจนบุรีตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของประเทศไทย ประมาณละติจูดที่ 14° เหนือ ลองจิจูด 99° ตะวันออก มีเนื้อที่ประมาณ 19,483.148 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,176,968 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ประมาณ 7.4 ล้านไร่ และพื้นที่ทางการเกษตรประมาณ 2.5 ล้านไร่ โดยจำแนกตามประเภทของพืชที่ปลูก ดังนี้ อ้อย จำนวน 791,364 ไร่ , ข้าว จำนวน 377,255 ไร่ , มันสำปะหลัง จำนวน 480,879 ไร่ , ข้าวโพด จำนวน 81,622 ไร่ , ยางพารา จำนวน 136,917 ไร่ , ปาล์มน้ำมัน จำนวน 15,369 ไร่ , สับปะรดโรงงาน จำนวน 23,185 ไร่ และการเกษตรอื่นๆ จำนวน 593,409 ไร่ โดยเมื่อพิจารณาจากประเภทของพืชเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นประเภทพืชไร่ อาทิเช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ยังคงใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชในกลุ่มต่างๆ เป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุหลักทำให้เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี และประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงพื้นที่ทำการเกษตร มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอันตรายจากพิษของสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรประเภทต่างๆ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สารเคมี)

ข้อมูลจากการสำรวจสารเคมีที่เป็นอันตรายสูง 3 ชนิด(พาราควอต ไกลโฟเซต คลอไพริฟอส) ของศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรกาญจนบุรีเมื่อเดือนพฤษภาคม 2563 พบว่ายังมีสารเคมีที่เป็นอันตรายสูง 3 ชนิด (พาราควอต ไกลโฟเซต คลอไพริฟอส) คงเหลืออยู่ในร้านจำหน่ายเคมีภัณฑ์ด้านการเกษตร ดังนี้ พาราควอต จำนวน 61,291 ลิตร ,ไกลโฟเซต จำนวน 39,756 ลิตร และคลอไพริฟอส จำนวน 5,167 ลิตร

ส่วนที่ 3 ข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพและผลการคัดกรองความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร

จากข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพในประชากรไทย 5 ลำดับแรกของจังหวัดกาญจนบุรี พบสูงสุดในกลุ่มบาดเจ็บจากการทำงาน มีอัตรา 702.84 ต่อแสนประชากร รองลงมาพบในกลุ่มโรคกระดูกและกล้ามเนื้อจากการทำงาน อัตรา 74.85 ต่อแสนประชากร พืชจากสารกำจัดศัตรูพืช 15.93 ต่อแสนประชากร โรคผิวหนังจากการทำงาน อัตรา 14.44 ต่อแสนประชากร และพิษสารตัวทำละลายอินทรีย์จากการทำงาน อัตรา 1.33 ต่อแสนประชากร จากข้อมูลการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงานจำแนกตามประเภทความร้ายแรง ของสำนักงานประกันสังคม พบว่ามีการจ่ายเงินทดแทนในกรณีเสียชีวิต 6 ราย สูญเสียอวัยวะบางส่วน จำนวน 8 ราย หยุดงานเกิน 3 วัน จำนวน 182 ราย และหยุดงานไม่เกิน 3 วัน จำนวน 239 ราย โดยมีการประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน สำหรับข้อมูลวินิจฉัยการเจ็บป่วยจากพิษสารกำจัดศัตรูพืช ในปีงบประมาณ 2562 ของจังหวัดกาญจนบุรี พบการเจ็บป่วยจากสารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต(T60.0) จำนวน 36 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าแมลงอื่นๆ(T60.2) จำนวน 25 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา(T60.3) จำนวน 21 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าหนู(T60.4) จำนวน 2 ราย ,

การเจ็บป่วยจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ชนิดอื่น(T60.8) จำนวน 7 ราย และการเจ็บป่วยจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ไม่ระบุรายละเอียด(T60.9) จำนวน 26 ราย และในปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562 – มิถุนายน 2563) พบการเจ็บป่วยจากสารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟตและคาร์บาเมต(T60.0) จำนวน 21 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าแมลงกลุ่มฮาโลเจน(T60.1) จำนวน 3 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าแมลงอื่น ๆ(T60.2) จำนวน 9 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา(T60.3) จำนวน 48 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าหนู(T60.4) จำนวน 1 ราย , การเจ็บป่วยจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ชนิดอื่น(T60.8) จำนวน 9 ราย และการเจ็บป่วยจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ไม่ระบุรายละเอียด(T60.9) จำนวน 26 ราย โดยเมื่อวิเคราะห์ตามจำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชที่เกิดจากการประกอบอาชีพ พบว่า มันสำปะหลัง มีผู้ป่วยด้วยพิษจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ไม่ระบุรายละเอียด (T60.9) จำนวน 2 ราย ที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี และ อ้อย มีผู้ป่วยที่ป่วยด้วยพิษจากสารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา (T60.3) จำนวน 1 ราย ที่อำเภอนาทมกา ทั้งนี้ในปีงบประมาณ 2562 ได้ดำเนินการคัดกรอง เพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืช ด้วยการตรวจหาแอนิเมโคลีนเอสเตอเรส โดยการเจาะเลือดในกลุ่มเสี่ยงในการสัมผัสสารเคมี ในกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต หรือกลุ่มคาร์บาเมต ในพื้นที่ 13 อำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 3,769 ราย พบผลปกติ 1,341 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.58 ปลอดภัย จำนวน 1,307 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.68 มีความเสี่ยง จำนวน 734 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.47 และไม่ปลอดภัย จำนวน 387 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.27 และในปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562 – กรกฎาคม 2563) ได้ดำเนินการคัดกรอง เพื่อหาความเสี่ยงจากสารกำจัดศัตรูพืชด้วยการตรวจหาแอนิเมโคลีนเอสเตอเรสโดยการเจาะเลือดในกลุ่มเสี่ยงในการสัมผัสสารเคมี ในกลุ่มออร์กาโนฟอสเฟต หรือกลุ่มคาร์บาเมต ในพื้นที่ 13 อำเภอของจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 1,686 ราย พบผลปกติ 933 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.33 ปลอดภัย จำนวน 427 ราย คิดเป็นร้อยละ 25.33 มีความเสี่ยง จำนวน 208 ราย คิดเป็นร้อยละ 12.34 และไม่ปลอดภัย จำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 7.00

บทที่ 1 บทนำ

ความเป็นมา

จากข้อมูลสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2562 จำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 37.4 ล้านคน พบว่าเป็นแรงงานนอกระบบ 20.3 ล้านคน ซึ่งแรงงานนอกระบบมากกว่าครึ่งหนึ่งอยู่ในภาคเกษตรกรรม โดยมีจำนวนถึง 11.7 ล้านคน ปี 2560 พบว่ามีปริมาณการนำเข้าของวัตถุอันตรายทางการเกษตรเพิ่มมากขึ้นกว่า 3.74 หมื่นตัน เทียบกับปี 2559 และพบผู้ป่วยด้วยโรคพิษสารเคมีกำจัดศัตรูพืชในพืช 2560 มีอัตราป่วย 16.81 ต่อประชากรแสนราย ซึ่งเพิ่มขึ้น 1,117 ราย เทียบจากปี 2559 (อัตราป่วย 14.47 ต่อประชากรแสนราย) อีกทั้งพบผู้ป่วยสัมผัสสารกำจัดวัชพืชพาราควอต จำนวน 502 ราย ตั้งแต่ พ.ศ. 2556 – 2560 โดยได้รับสารแบบไม่ได้ตั้งใจ โดยปี 2559 จำนวน 19 ราย และปี 2560 จำนวน 33 ราย และมีแนวโน้มสูงขึ้น ทั้งนี้ ผู้ป่วยส่วนใหญ่พบในกลุ่มอายุ 15-59 ปี และประกอบอาชีพเพาะปลูกพืชไร่และพืชผัก จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช พร้อมทั้งการขับเคลื่อนมาตรการและนโยบายเพื่อการยกเลิกการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง และมาตรการเพื่อสร้างแรงจูงใจสนับสนุนสินค้าที่เป็นมิตรต่อสุขภาพ

ในปี 2562 จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด 459,764 คน พบว่าอยู่ในภาคเกษตรกรรม จำนวน 224,149 คน (คิดเป็นร้อยละ 48.38 ของจำนวนผู้มีงานทำทั้งหมด) และเป็นแรงงานนอกระบบทั้งสิ้น 290,962 คน โดยในกลุ่มแรงงานนอกระบบที่ขึ้นทะเบียนอยู่ในภาคเกษตรกรรมทั้งสิ้น 78,260 คน คิดเป็นร้อยละ 26.89 ของจำนวนแรงงานนอกระบบทั้งหมด โดยในปี 2560 จังหวัดกาญจนบุรี พบผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช ทั้งสิ้น 69 รายและในปี 2561 และปี 2562 จำนวน 89 ราย และ 117 รายตามลำดับ จากข้อมูลพบว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีจำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชเพิ่มสูงขึ้น

ทั้งนี้การลดการเจ็บป่วยจากสารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด สามารถดำเนินการได้ 3 ส่วนสำคัญ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 การจัดการที่สภาพแวดล้อม โดยการลดการปนเปื้อนการสัมผัสสารเคมี หากต้องการให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ยุติการใช้ ส่วนที่ 2 การลดการสัมผัสสารเคมี และส่วนที่ 3 คือ เมื่อเกิดการเจ็บป่วยต้องวินิจฉัยให้รวดเร็ว เพื่อให้สามารถดำเนินการรักษาได้ถูกต้องทันท่วงที ทั้งนี้ต้องมีระบบการเฝ้าระวังในเรื่องนี้อย่างต่อเนื่อง

ในปัจจุบันพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ควบคุมและกำกับการดำเนินการของผู้ประกอบกิจการโดยกระทรวงอุตสาหกรรม ทั้งนี้บทบาทของกระทรวงสาธารณสุขในการคุ้มครองประชาชนกรณีสารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด จำเป็นต้องมีหลักฐานผลกระทบทางสุขภาพ โดยจะทราบความเสี่ยงจากฐานข้อมูลอาชีพและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) และการทราบอัตราป่วย ตาย จากระบบรายงานโรค ฐานข้อมูล HDC เพื่อเป้าหมายสำคัญ คือ ประชาชนสุขภาพดี ไม่ป่วยจากสารเคมีทางการเกษตร

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

ทั้งนี้การได้มาถึงหลักฐานของผลกระทบทางสุขภาพกรณีสารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูง 3 ชนิด จะเริ่มจากการรายงานโรคของหน่วยบริการสาธารณสุข โดยการคัดกรอง การตรวจสุขภาพ การวินิจฉัยรักษา ตามมาตรา 30 และ 31 ของพระราชบัญญัติควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพ และโรคจากสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2562 เมื่อหน่วยบริการสาธารณสุขรายงานโรคมายังสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสำนักงานป้องกันควบคุมโรค ซึ่งมีหน้าที่ในหารขับเคลื่อนและประสานงานการจัดทำฐานข้อมูล อาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการวางระบบเฝ้าระวังสุขภาพ จะดำเนินการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อรายงานไปยังกรมควบคุมโรค ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายในระดับกรม ระดับกระทรวง และระดับชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ ข้อมูลด้านเกษตรกรรม ข้อมูลด้านปัจจัยเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อสุขภาพ (สารเคมี) ข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยโรคจากการประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม ข้อมูลผลการคัดกรองความเสี่ยงต่อสุขภาพจากการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) ด้านเกษตรกรรมในจังหวัดกาญจนบุรี
3. เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการเปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและสามารถนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกันโรคในอนาคตต่อไป
4. เพื่อนำข้อมูลสถานการณ์ที่ได้จากฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP) ด้านเกษตรกรรม นำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมโรคจากการประกอบอาชีพและโรคจากสิ่งแวดล้อมจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดมาตรการยุติการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่มีอันตรายสูงต่อไป

วิธีการรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานภาครัฐภายในและภายนอกจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลที่แต่ละหน่วยงานมีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่

1. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัดราชบุรี
2. สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรกาญจนบุรี
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาญจนบุรี
5. สำนักงานสถิติแห่งชาติ
6. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอทุกแห่ง

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

7. โรงพยาบาลในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขของจังหวัดกาญจนบุรีทุกแห่ง
8. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในจังหวัดกาญจนบุรีทุกแห่ง

ประโยชน์ที่จะได้รับ

ประโยชน์ที่ได้จากการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม(Occupational & Environmental Health Profile) ด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีอยู่ในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานด้านสุขภาพของเกษตรกร ดังนั้นข้อมูลดังกล่าวสามารถนำมาใช้เปรียบเทียบแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในอนาคตและสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการกำหนดแนวทางการเฝ้าระวังทางสุขภาพของเกษตรกรในอนาคต

บทที่ 2 สรุปผลการดำเนินงาน และข้อมูลการจัดทำข้อมูลพื้นฐานด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม ด้านเกษตรกรรม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP เกษตรกรรม) และสรุปภาพรวมข้อมูลรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60) ในระดับพื้นที่

จังหวัดกาญจนบุรี ตั้งอยู่ที่ ละติจูดที่ 14.01N และ ลองจิจูดที่ 99.32E ขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศ รองจากนครราชสีมา และเชียงใหม่ มีเนื้อที่ 19,483 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 12,176,968 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ ประมาณ 7.4 ล้านไร่ และพื้นที่เกษตร 2.5 ล้านไร่ สภาพภูมิประเทศประกอบด้วยเทือกเขา กลุ่มเขา ป่าไม้และที่ราบลุ่มในเขตพื้นที่ชลประทาน แบ่งออกเป็น 3 เขต คือ

1. เขตภูเขา และที่สูง ได้แก่ พื้นที่ทางด้านทิศเหนือของจังหวัด มีเทือกเขาต่อเนื่องจากเทือกเขาถนนธงชัย ถัดลงไปทางด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเส้นกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทย กับสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา ทอดยาวลงไปทางทิศใต้ และถือว่าเป็นแหล่งกำเนิดต้นน้ำลำธารของจังหวัดบริเวณอำเภอทองผาภูมิ อำเภอสังขละบุรี อำเภอศรีสวัสดิ์ และอำเภอไทรโยค พืชเศรษฐกิจที่พบการปลูกจำนวนมาก ได้แก่ ยางพารา ข้าวโพด ผลไม้ เป็นต้น
2. เขตที่ราบลูกฟูก ได้แก่ พื้นที่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัด ซึ่งลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขาสลับเนินเตี้ยๆ บริเวณอำเภอเลาขวัญ อำเภอบ่อพลอย อำเภอหนองปรือ อำเภอห้วยกระเจา และบางส่วนของอำเภอพนมทวน พืชเศรษฐกิจที่พบการปลูกจำนวนมาก ได้แก่ อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น
3. เขตที่ราบลุ่มแม่น้ำ ได้แก่ พื้นที่ทางทิศใต้มีลักษณะเป็นที่ราบ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ บริเวณอำเภอท่าม่วง อำเภอท่ามะกา อำเภอเมือง และบางส่วนของอำเภอพนมทวน พืชเศรษฐกิจที่พบการปลูกจำนวนมาก ได้แก่ ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนพื้นที่ในการทำการเกษตรพืชเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี แยกรายอำเภอ ปี 2562

อำเภอ	พื้นที่ในการทำเกษตร (ไร่)						
	อ้อย	ข้าว	มันสำปะหลัง	ข้าวโพด	ยางพารา	ปาล์ม น้ำมัน	สับปะรด โรงงาน
เมืองกาญจนบุรี	101,643	8,528	41,288	614	1,429	1,193	40
ท่ามะกา	67,533	63,083	620	0	82	148	0
ท่าม่วง	93,465	55,300	10,680	90	677	435	198
ด่านมะขามเตี้ย	80,914	7,256	22,931	1,133	2,898	3,366	0
พนมทวน	38,229	89,388	27,467	13	108	126	0
เลาขวัญ	134,773	53,947	117,439	428	660	86	0

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม (Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

หนองปรือ	69,461	3,626	35,161	2,472	2,019	82	5,369
ห้วยกระเจา	29,286	71,323	43,439	0	80	115	0
บ่อพลอย	135,970	13,601	42,944	5,688	2,699	260	13,821
ศรีสวัสดิ์	660	2,471	4,692	41,051	1,731	210	0
ไทรโยค	38,297	535	87,890	9,737	33,938	2,116	2,513
ทองผาภูมิ	1,133	4,017	40,101	20,396	60,381	4,167	1,244
สังขละบุรี	0	4,180	6,227	0	30,215	3,065	0
รวมทั้งจังหวัด	791,364	377,255	480,879	81,622	136,917	15,369	23,185

จากตาราง พบว่า จากพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดในจังหวัดกาญจนบุรี พืชเศรษฐกิจที่ปลูกมากที่สุด คือ อ้อย จำนวน 791,364 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 29.6 รองลงมาได้แก่ มันสำปะหลัง จำนวน 480,879 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.98 รองลงมาได้แก่ ข้าว จำนวน 377,255 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 14.10 รองลงมาได้แก่ ยางพารา จำนวน 136,917 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 5.12 รองลงมาได้แก่ ข้าวโพด จำนวน 81,622 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 3.05 รองลงมาได้แก่ สับปะรดโรงงาน จำนวน 23,185 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.87 รองลงมาได้แก่ ปาล์มน้ำมัน จำนวน 15,369 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.58 และพื้นที่การเกษตรอื่นๆ จำนวน 767,640 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.70 โดยเมื่อพิจารณาจากประเภทของพืชเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า พื้นที่ส่วนใหญ่ทำการเกษตรเป็นประเภทพืชไร่ อาทิเช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพด ยางพารา เป็นต้น ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ยังคงใช้สารเคมีในการกำจัดวัชพืชในกลุ่มต่างๆ เป็นจำนวนมาก จึงเป็นสาเหตุหลักทำให้เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี และประชาชนที่อาศัยใกล้เคียงพื้นที่ทำการเกษตร มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับอันตรายจากพิษของสารเคมีที่ใช้ในการเกษตรประเภทต่างๆ

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือ

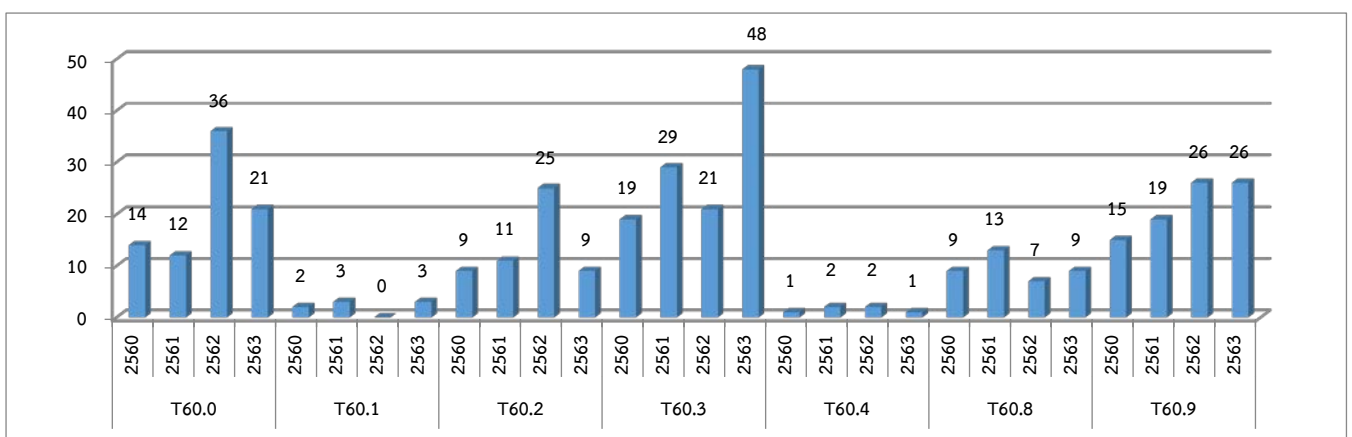
เสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

ตารางที่ 2 ปริมาณคงเหลือของสารเคมีที่เป็นอันตรายสูง 3 ชนิดของจังหวัดกาญจนบุรี
(ณ เดือน พฤษภาคม 2563)

อำเภอ	ปริมาณสารเคมี(ลิตร)		
	พาราควอต	ไกลโฟเซต	คลอไพริฟอส
เมืองกาญจนบุรี	17,695	8,604	642
ไทรโยค	1,382	1,861	206
บ่อพลอย	2,751	1,814	115
ศรีสวัสดิ์	144	630	21
ท่ามะกา	3,454	4,459	1,087
ท่าม่วง	11,709	6,922	738
ทองผาภูมิ	2,479	2,556	708
สังขละบุรี	656	740	37
พนมทวน	5,017	2,726	277
เลาขวัญ	3,466	1,635	53
ด่านมะขามเตี้ย	4,773	4,121	807
หนองปรือ	1,980	957	84
ห้วยกระเจา	5,785	2,731	392
รวมทั้งจังหวัด	61,291	39,756	5,167

จากตารางพบว่า จากการสำรวจสารเคมีที่เป็นอันตรายสูง 3 ชนิด(พาราควอต ไกลโฟเซต คลอไพริฟอส) ของศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรกาญจนบุรีเมื่อเดือนพฤษภาคม 2563 พบว่ายังมีสารเคมีที่เป็นอันตรายสูง 3 ชนิด (พาราควอต ไกลโฟเซต คลอไพริฟอส) คงเหลืออยู่ในร้านจำหน่ายเคมีภัณฑ์ด้านการเกษตร ดังนี้ พาราควอต จำนวน 61,291 ลิตร ,ไกลโฟเซต จำนวน 39,756 ลิตร และคลอไพริฟอส จำนวน 5,167 ลิตร

แผนภูมิที่ 1 จำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช(T60) ของจังหวัดกาญจนบุรี 3 ปีย้อนหลัง

จากแผนภูมิพบว่า จำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารเคมีกำจัดศัตรูพืช(T60) ของจังหวัดกาญจนบุรี โดยผู้ป่วยที่ป่วยด้วยพิษจากสารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา(Herbicides and Fungicides)(T60.3) มีจำนวนสูงที่สุด คือ ในปี 2560 จำนวน 19 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.20 ปี 2561 จำนวน 29 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.59 ปี 2562 จำนวน 21 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.95 และในปี 2563 (ตุลาคม 2562 – มิถุนายน 2563) จำนวน 48 ราย คิดเป็นร้อยละ 41.03

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืชจำแนกตามกิจกรรมขณะเกิดเหตุการณ์ (ต.ค.62 – มิ.ย. 63)

อำเภอ	ประชากรเป้าหมาย	สารกำจัดศัตรูพืช (T60.0-T60.9)			สารกำจัดแมลง (T60.0-T60.2)			สารกำจัดวัชพืช (T60.3)			สารกำจัดศัตรูพืชอื่นๆ (T 60.4-T60.9)		
		ป่วย (ราย)	กิจกรรมขณะเกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ		ป่วย (ราย)	กิจกรรมขณะเกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ		ป่วย (ราย)	กิจกรรมขณะเกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ		ป่วย (ราย)	กิจกรรมขณะเกิดเหตุการณ์/อุบัติเหตุ	
			ขณะทำงานเพื่อหารายได้ (X???.?)	กิจกรรมอื่น (X???.? 0/1/3/4/8/9)		ขณะทำงานเพื่อหารายได้ (X???.?)	กิจกรรมอื่น (X???.? 0/1/3/4/8/9)		ขณะทำงานเพื่อหารายได้ (X???.?)	กิจกรรมอื่น (X???.? 0/1/3/4/8/9)		ขณะทำงานเพื่อหารายได้ (X???.?)	กิจกรรมอื่น (X???.? 0/1/3/4/8/9)
เมืองกาญจนบุรี	164,860	27	2	25	5	1	4	21	0	21	1	1	0
ไทรโยค	48,586	5	0	5	1	0	1	1	0	1	3	0	3
บ่อพลอย	57,272	6	0	6	3	0	3	1	0	1	2	0	2
ศรีสวัสดิ์	24,845	7	0	7	2	0	2	4	0	4	1	0	1
ท่ามะกา	134,723	24	1	23	12	0	12	7	1	6	5	0	5
ท่าม่วง	108,714	2	0	2	1	0	1	1	0	1	0	0	0
ทองผาภูมิ	43,466	12	0	12	1	0	1	7	0	7	4	0	4
สังขละบุรี	24,847	1	0	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
พนมทวน	53,105	5	0	5	1	0	1	1	0	1	3	0	3
เลาขวัญ	57,973	12	0	12	3	0	3	1	0	1	8	0	8
ด่านมะขามเตี้ย	34,239	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
หนองปรือ	31,378	12	0	12	6	0	6	0	0	0	6	0	6
ห้วยกระเจา	34,268	6	0	6	0	0	0	3	0	3	3	0	3
รวม	818,276	119	3	116	35	1	34	48	1	47	36	1	35

จากตารางพบว่า ในปี 2563 (ต.ค. 62 – มิ.ย. 63) พบผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช โดยขณะทำงานเพื่อหารายได้ จำนวน 3 ราย โดยในจำนวนนี้ พบผู้เสียชีวิตจากพิษของสารกำจัดศัตรูพืช

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

จำนวน 1 ราย รายละเอียดเหตุการณ์ ดังนี้ ผู้ป่วยเพศชาย อายุ 53 ปี สัญชาติไทย ไม่มีโรคประจำตัว อาศัยอยู่บ้านเลขที่ 23/1 หมู่ที่ 6 ตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี เสียชีวิตจากพิษสารพาราควอต ซึ่งเกิดจากการใช้ถังพ่นสแตนเลสสะพายหลังที่ชำรุดและมีการทรุดระหว่างฉีดพ่นสารดังกล่าว ทั้งนี้ เมื่อผู้เสียชีวิตรับสัมผัสสารพาราควอตแล้วผู้ป่วยไม่ได้อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้าหลังจากฉีดพ่น จึงทำให้มีเวลาที่สารพาราควอตดูดซึมผ่านทางผิวหนังบริเวณ perineum ซึ่งเป็นบริเวณที่มีเลือดมาเลี้ยงค่อนข้างมาก ส่งผลให้ได้รับสัมผัสสารพาราควอตเข้าสู่ร่างกาย ก่อให้เกิดอาการทางระบบหายใจ และเสียชีวิตในเวลาต่อมา

ตารางที่ 3 ความครอบคลุมการสำรวจการใช้สารเคมีทางการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี

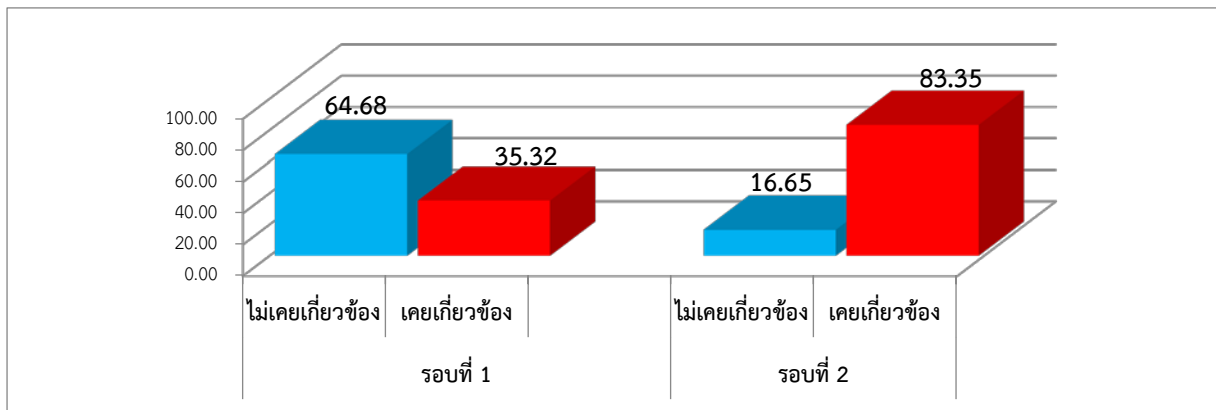
อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	สำรวจครั้งที่ 1	ร้อยละ	สำรวจครั้งที่ 2	ร้อยละ
เมืองกาญจนบุรี	46,751	9,840	21.05	16,589	35.48
ไทรโยค	17,039	6,494	38.11	6,283	36.87
บ่อพลอย	15,090	3,205	21.24	7,307	48.42
ศรีสวัสดิ์	7,916	884	11.17	3,254	41.11
ท่ามะกา	35,712	10,172	28.48	9,164	25.66
ท่าม่วง	30,418	6,120	20.12	8,526	28.03
ทองผาภูมิ	18,530	2,188	11.81	3,451	18.62
สังขละบุรี	11,373	186	1.64	1,816	15.97
พนมทวน	14,754	12,785	86.65	11,219	76.04
เลาขวัญ	16,741	3,384	20.21	7,851	46.90
ด่านมะขามเตี้ย	9,417	3,763	39.96	5,495	58.35
หนองปรือ	8,117	5,292	65.20	4,588	56.52
ห้วยกระเจา	9,584	846	8.83	3,369	35.15
รวมทั้งจังหวัด	241,442	65,159	26.99	88,912	36.83

โดยผลการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตรผ่าน Mobile Application โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครั้งที่ 1 จำนวน 65,159 ครัวเรือน คิดเป็นความครอบคลุมร้อยละ 26.99 และสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตรผ่าน Mobile Application โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ครั้งที่ 2 จำนวน 88,912 ครัวเรือน คิดเป็นความครอบคลุมร้อยละ 36.83

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพและสิ่งแวดล้อม

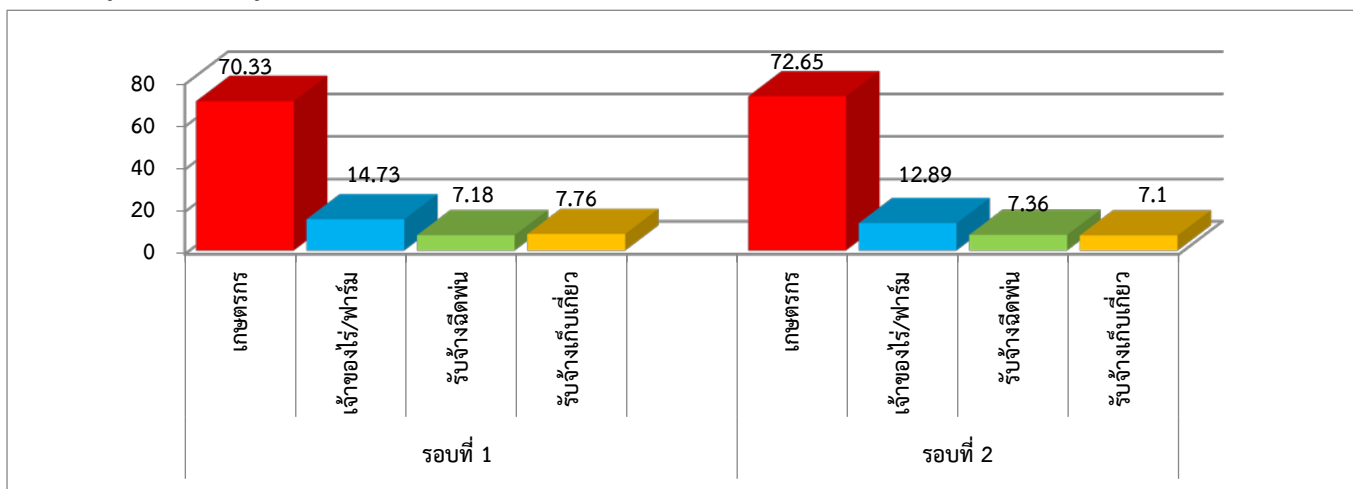
(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

แผนภูมิที่ 2 แสดงความเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร

จากแผนภูมิ พบว่า จากการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 1 มีครัวเรือนที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 64.68 และเคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 35.32 และการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 2 มีครัวเรือนที่ไม่เคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 16.65 และเคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 83.35

แผนภูมิที่ 3 แสดงผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตรแยกตามประเภท

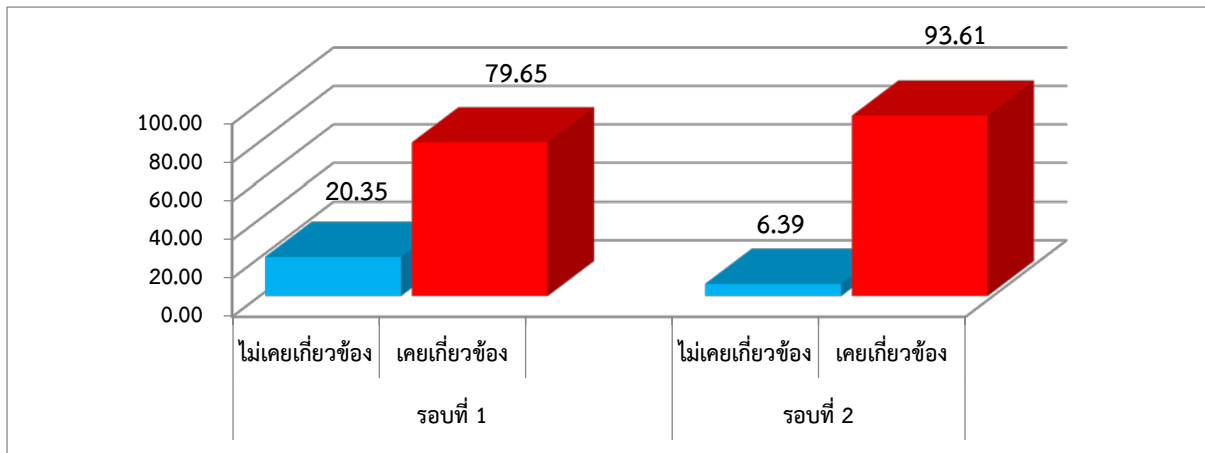

จากแผนภูมิ พบว่า เมื่อแยกประเภทผู้ที่เคยเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร การสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 1 พบว่า เป็นเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.33 รองลงมาเป็นเจ้าของไร่/ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 14.73 รองลงมาเป็นผู้รับจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิตและผู้รับจ้างฉีดยา คิดเป็นร้อยละ 7.76 และ 7.18 ตามลำดับ และ การสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 2 พบว่า เป็นเกษตรกรมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 72.65 รองลงมาเป็นเจ้าของไร่/ฟาร์ม คิดเป็นร้อยละ 12.89 รองลงมาเป็นผู้รับจ้างฉีดยาและผู้รับจ้างเก็บเกี่ยวผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 7.36 และ 7.10 ตามลำดับ ดังนั้นจะแสดงให้เห็นทราบว่าอาชีพเกษตรกร เป็นอาชีพที่มีความเสี่ยงในการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตรสูง

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

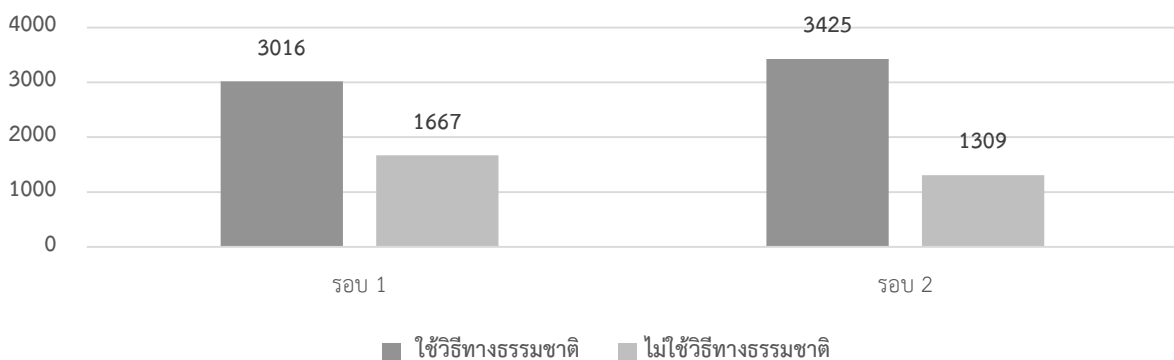
(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

แผนภูมิที่ 4 แสดงความเกี่ยวข้องกับการใช้สารเคมีทางการเกษตร

จากแผนภูมิ พบว่า จากการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 1 มีครัวเรือนที่ปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 79.65 และไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 20.35 และการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 2 มีครัวเรือนที่ปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 93.61 และไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตร ร้อยละ 6.39

แผนภูมิที่ 5 แสดงครัวเรือนที่ปัจจุบันไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีใช้วิธีทางธรรมชาติ

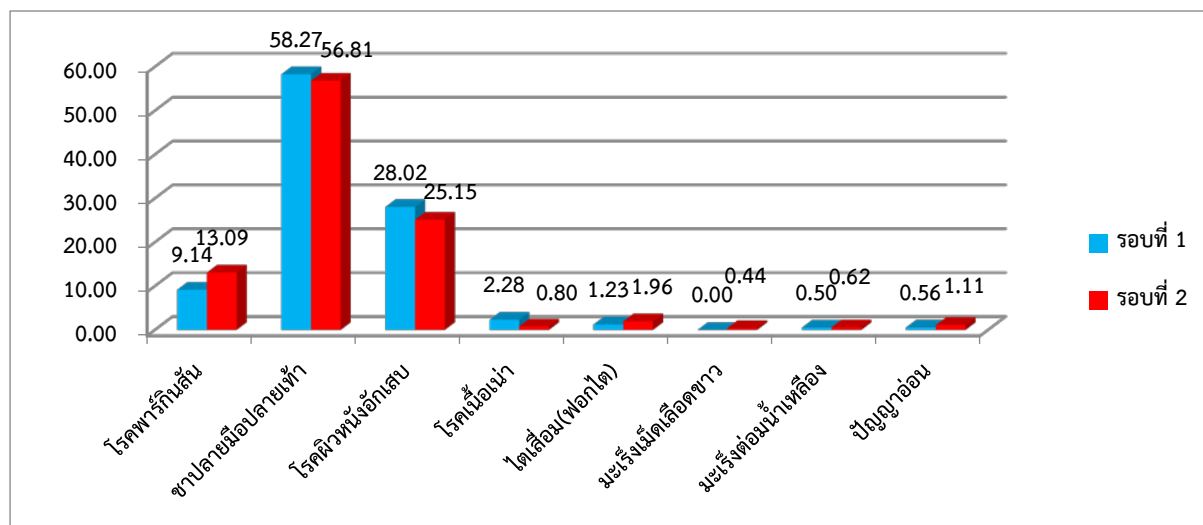

จากแผนภูมิ พบว่า จากการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 1 มีครัวเรือนที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตรใช้วิธีทางธรรมชาติแทน จำนวน 3,016 ราย คิดเป็นร้อยละ 64.40 และไม่ใช้วิธีทางธรรมชาติแทน จำนวน 1,667 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.60 และจากการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 2 มีครัวเรือนที่ไม่เกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตรใช้วิธีทางธรรมชาติแทน จำนวน 3,425 ราย คิดเป็นร้อยละ 72.35 และไม่ใช้วิธีทางธรรมชาติแทน จำนวน 1,309 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.65

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

แผนภูมิที่ 6 ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกภายในครัวเรือนที่ปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตร เคยป่วยเป็นโรคดังต่อไปนี้

จากแผนภูมิ พบว่า จากการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 1 ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกภายในครัวเรือนที่ปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตรเคยป่วยเป็นโรคชาปลายมือปลายเท้า มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.27 รองลงมาป่วยเป็นโรคผิวหนังอักเสบ ร้อยละ 28.02 รองลงมาป่วยเป็นโรคพาร์กินสัน ร้อยละ 9.14 และการสำรวจการใช้/ป่วย จากสารเคมีทางการเกษตร รอบที่ 2 ในช่วง 6 เดือนที่ผ่านมา สมาชิกภายในครัวเรือนที่ปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับสารเคมีทางการเกษตรเคยป่วยเป็นโรคชาปลายมือปลายเท้า มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.81 รองลงมาป่วยเป็นโรคผิวหนังอักเสบ ร้อยละ 25.15 รองลงมาป่วยเป็นโรคพาร์กินสัน ร้อยละ 13.09

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือ

เสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

**บทที่ 3 วิเคราะห์ความเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างข้อมูลพื้นฐานด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
ด้านเกษตรกรรม (Occupational and Environmental Health Profile : OEHP
เกษตรกรรม) กับข้อมูลรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร
(รหัสโรค T60) ในระดับพื้นที่**

ตารางแสดงความเชื่อมโยงจำนวนพื้นที่เพาะปลูกพืชกับการเจ็บป่วยโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืช (T60)
จำแนกตามอำเภอ จังหวัดกาญจนบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ.2563 (เดือนตุลาคม 2562 – มิถุนายน 2563)

อำเภอ	อ้อย		มันสำปะหลัง		ข้าว	ข้าวโพด		ยางพารา	
	T60.3	T60.9	T60.3	T60.9	T60.0	T60.0	T60.3	T60.3	T60.9
เมืองกาญจนบุรี	0	0	0	2	0	0	0	0	0
ไทรโยค	0	0	0	0	0	0	0	0	0
บ่อพลอย	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ศรีสวัสดิ์	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ท่ามะกา	1	0	0	0	0	0	0	0	0
ท่าม่วง	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ทองผาภูมิ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
สังขละบุรี	0	0	0	0	0	0	0	0	0
พนมทวน	0	0	0	0	0	0	0	0	0
เลาขวัญ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ด่านมะขามเตี้ย	0	0	0	0	0	0	0	0	0

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือ
เสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

หนองปรือ	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ห้วยกระเจา	0	0	0	0	0	0	0	0	0
รวมทั้งจังหวัด	1	0	0	2	0	0	0	0	0

ที่มาข้อมูล 1. จำนวนไร่เพาะปลูก สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี

2. ข้อมูลผู้ป่วยโรคพิษสารกำจัดศัตรูพืชระบบ Health data center จังหวัดกาญจนบุรี

จากตาราง พบว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีจำนวนพื้นที่ของพืชที่ใช้เพาะปลูกมากที่สุด คือ อ้อย จำนวน 791,364 ไร่ รองลงมาคือ มันสำปะหลัง จำนวน 480,879 ไร่ รองลงมาคือ ข้าว จำนวน 377,255 ไร่ รองลงมาคือ ยางพารา จำนวน 136,917 ไร่ รองลงมาคือ ข้าวโพด จำนวน 81,622 ไร่ โดยเมื่อวิเคราะห์ตามจำนวนผู้ป่วยด้วยพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช พบว่า ผู้ประกอบอาชีพปลูกมันสำปะหลัง ป่วยด้วยพิษจากสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ไม่ระบุรายละเอียด (T60.9) จำนวน 2 ราย ที่อำเภอเมืองกาญจนบุรี และ ผู้ประกอบอาชีพปลูกอ้อย ป่วยด้วยพิษจากสารฆ่าวัชพืชและเชื้อรา (T60.3) จำนวน 1 ราย ที่อำเภอด่านมะกอก

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

บทที่ 4 อภิปรายผลการดำเนินงาน และเสนอแนะเพื่อนำไปสู่การกำหนดนโยบายและมาตรการที่สำคัญ ของจังหวัด

อภิปรายผลการดำเนินงาน

จังหวัดกาญจนบุรี มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพทำไร่ไถ้อย่างมากที่สุด รวมทั้งมีพื้นที่สำหรับทำไร่ไถ้อย่างมากที่สุด การจำหน่ายสารเคมีทางการเกษตร 3 สารเคมี อันตรายที่นำมาใช้ในการเกษตร พบว่า ยังมีปริมาณการมีไว้เพื่อจำหน่ายของร้านค้าทั่วทั้งจังหวัดในปริมาณที่สูงมาก มีข้อมูลผลการเจาะเลือดตรวจคัดกรองโดยใช้กระดาษทดสอบโคลีนเอสเตอเรส จำนวน 3,769 ราย พบผลปกติ 1,341 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.58 ปลอดภัย จำนวน 1,307 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.68 มีความเสี่ยง จำนวน 734 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.47 และไม่ปลอดภัย จำนวน 387 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.27 และจากสถานการณ์การเจ็บป่วยด้วยโรคพิษจากสารกำจัดศัตรูพืช (T60) รวมทั้งสิ้น 3 ราย ส่วนใหญ่เกษตรกรมีการใช้สารกำจัดวัชพืชในการทำไร่ไถ้อย่างและมันสำปะหลัง ซึ่งสอดคล้องกับพื้นที่สำหรับการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำพืชไร่ อาทิ อ้อย มันสำปะหลัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการดำเนินงานเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม

จังหวัดกาญจนบุรี มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับภาคเกษตร อุตสาหกรรมที่ต่อเนื่องทางการเกษตร ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งในสภาพและสิ่งแวดล้อมในการทำงาน อาจส่งผลทำให้เกิดการบาดเจ็บหรือเจ็บป่วย และโรคจากการประกอบอาชีพได้ จึงควรมีการเฝ้าระวังโรคจากการประกอบอาชีพ และผลกระทบต่อสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ควรผลักดันการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมในระดับนโยบายของจังหวัด เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมขับเคลื่อนการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. สนับสนุนให้มีการขยายการดำเนินงานเฝ้าระวังและป้องกันโรคจากการประกอบอาชีพให้ครอบคลุมในส่วนของแรงงานต่างด้าวในจังหวัด
2. สนับสนุนและส่งเสริมศักยภาพของคลินิกโรคจากการประกอบอาชีพ คลินิกสุขภาพเกษตร ให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ มีการสอบสวนโรคจากการประกอบอาชีพและการวินิจฉัยโรคที่ถูกต้อง เพื่อเป็นข้อมูลใช้ในการวางแผนการดำเนินงานด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม
3. สร้างเครือข่ายและประสานการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติการทำเกษตรที่ต้องพึ่งพาสารเคมี
4. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนและทบทวนข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานในจังหวัดที่เกี่ยวข้องร่วมกัน เพื่อปรับปรุงฐานข้อมูลด้านอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อมให้มีความถูกต้องและทันต่อเหตุการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดแนวทางการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคและภัยสุขภาพจากมลพิษสิ่งแวดล้อมและโรคจากการประกอบอาชีพ

ตัวชี้วัดที่ 16 “ร้อยละของจังหวัดมีการจัดทำฐานข้อมูลอาชีวอนามัยและสิ่งแวดล้อม

(Occupational and Environmental Health Profile: OEHP) ด้านเกษตรกรรม และมีการรายงานการเจ็บป่วยหรือเสียชีวิตจากสารเคมีทางการเกษตร (รหัสโรค T60)”

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาต่อไป

1. ควรมีการปรับปรุงข้อมูลพื้นฐานอาชีพอนามัยและสิ่งแวดล้อม ให้มีความต่อเนื่องทุกปีและอยู่ในโปรแกรมสำเร็จรูป ทั้งมีการพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่จากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลงบันทึกข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูล และการดึงข้อมูลมาใช้ประโยชน์
2. การพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่ในการวินิจฉัย รายงาน และสอบสวนโรคจากการประกอบอาชีพและสิ่งแวดล้อม